

Pfv.IV.21.897/2011/3.szám

A Kúria a dr. Kustos Petra ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Peti Éva ügyvéd által képviselt alperes ellen jogutódlással kapcsolatos megállapítások iránt a Kaposvári Bíróság előtt 12.P.20.777/2010. szám alatt megindított és a Somogy Megyei Bíróság 3.Pf.20.627/2011/3. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes által 23. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint első- és másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet megállapította: az alperes nem a felperesi szakszervezetből történő kiválással jött létre, és az alperes nem jogutódja a Közúti Közlekedési Szakszervezet (továbbiakban :) , továbbá azt, hogy jogutódlás hiányában nem képezheti az alperes vagyont a jogelődnek tekintett alapszervezet vagyona. A jogerős ítélet az alperest perköltség megfizetésére kötelezte.

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a felperesi közúti közlekedési szakszervezetnek, mint társadalmi szervezetnek szervezeti egysége volt a Az alapszervezet a felperestől, annak Alapszabálya alapján jogi

személyiséget kapott, amelynek önálló ügyintéző és képviseleti szerve volt, továbbá a működéshez szükséges vagyonnal rendelkezett. A jogi személyiség elnyerése ebben a vonatkozásban az Alapszabály döntésétől függött, a szervezeti egység nem minősült önálló szervezetnek, a KKSZ Kapos Volán Rt. alapszervezet származékos jogalanyisággal rendelkezett.

2010. február 8-án a alapszervezet választmányi ülést tartott, ahol olyan határozatot hoztak, hogy az alapszervezet teljes körű jogutódként megalakult a alperes. A Somogy Megyei Bíróság 2010. március 17-én jogerőre emelkedett végzésével 3787. sorszám alatt az alperesi szakszervezetet nyilvántartásba vette. A megalakulás tényét az alperes képviselője csak a bejegyzést követően közölte a felperessel. A nyilvántartásba vételt követően az alperes deklarálta, hogy a felperesi szakszervezetből kiválással származtatott jogi személyiséggel rendelkező alapszervezet teljes körű jogutódként jött létre és önálló jogi személyiséggel rendelkezik. A felperes a Somogy Megyei Főügyészséghez fordult törvényességi felügyeleti intézkedés megtétele érdekében, a címzett azonban az intézkedés megtételére nem látott alapot. Az alperes jelezte, hogy vagyoni elszámolást fog kezdeményezni a felperes irányába. Ilyen bírósági eljárást azonban az alperes nem kezdeményezett, vagyoni ügyekben keresetet a felperessel szemben nem terjesztett elő.

A felperes szerint jogai védelmében bírósági ítélet szükséges abban a kérdésben, hogy ténylegesen bekövetkezett-e jogutódlás vagy sem. Ezért keresetet nyújtott be a bírósághoz, amelyben a Pp. 123. §-a alapján annak megállapítását kérte: az alperes nem a közúti közlekedési szakszervezetből történő kiválással jött létre; az alperes nem jogutódja a ...; jogutódlás hiányában nem képezheti az alperes vagyont a jogelődnek tekintett alapszervezet vagyona. A felperes keresetében előadta, hogy a megállapítási kereset törvényi alapfeltételei fennállnak, mert jogai védelmében szükséges a nemleges megállapítás, amely után az ügyészség is lépéskényszerbe kerül az alperes törvényességi felügyelete körében. A felperes előadta: a alapszervezetének csak származékos jogalanyisége volt, nem pedig önálló tagszervezetként szerepelt a Ehhez képest állította: a jogutódlás fogalmilag kizárt, kiválásról sem lehetett szó, így az alperes nem szerezhette meg a alapszervezetének vagyont sem.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta: az első fokon eljárt bíróságnak az eljárásra nem volt hatásköre, tekintettel arra, hogy a társadalmi szervezetek közötti tagsági vitáról volt szó. Rögzítette: a tagsági jogok gyakorlása korábban is a szervezeti egységeken keresztül történt, a tagfelvételre és a

tagság megszüntetésére kiterjedően is a felperesi szakszervezetnek közvetlen tagsága nem volt. Közölte azt is, hogy a jogelőd alapszervezet tagjai döntöttek a tagsági viszonyuk megszüntetéséről. Szabályos jogutódlás történt, így az alapszervezet teljes vagyona, tagsága, - beleértve a tisztségviselőket is - átkerült az új szervezetbe. Előadta azt is, hogy a megállapítási igénynek a Pp. 123. §-ában rögzített feltételei a jelen esetben nem álltak fenn.

Az elsőfokú bíróság a keresetnek teljes egészében helyt adó határozatot hozott. Megállapította: az alperes hatásköri kifogása nem alapos, mert nem az adott társadalmi szervezeten belüli tagság körüli vitáról van szó.

Az elsőfokú ítélet megállapította: az alperesi társadalmi szervezet bírósági bejegyzése hibás volt. A társadalmi szervezetek nyilvántartásba vételéről szóló Közigazgatási Kollégiumi 1. számú állásfoglalás alapján, a társadalmi szervezet szervezeti egysége nem minősül önálló társadalmi szervezetnek, így önálló társadalmi szervezetként történő bírósági nyilvántartásba vételét az egyesülési jogról szóló törvény nem teszi lehetővé. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes olyan téves látszatot kelt, mintha tagjai személyének esetleges átfedésén felül bármilyen érdeme köze lenne a felpereshez, illetve annak szervezeti egységéhez. Ezen tevékenységével pedig sérti a tagjai, a vele kapcsolatba kerülők és a felperes jogos érdekeit. Arra a következtetésre jutott, hogy a megállapítási keresetnek a Pp. 123. §-ában rögzített feltételei az adott esetben fennállnak: amennyiben a bíróság helyt ad a keresetnek, akkor az ügyészség, mint felügyeleti hatóság felügyeleti eljárást kénytelen kezdeményezni a valótlán és félrevezető alapszabályi tartalom törlése iránt, illetve jogutódlás hiányában az alperes a jövőben nem támaszthat vagyoni igényt a felperesi szakszervezeti vagyonnal szemben.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett előfellebbezést. Ebben fenntartotta a hatásköri kifogását, valamint előadta, hogy a Pp. 123. §-ában rögzített megállapítási keresetnek a jelen esetben nincs helye. Utalt a Somogy Megyei Főügyészség kifejtett álláspontjára: amennyiben az alperes vagyoni igényt terjeszt elő a felperessel szemben, azt a felperes elutasíthatja, akkor az alperes fordulhat a bírósághoz, amely az adott perkeretében eldöntheti azt, hogy az alperes valóban jogutódja-e a vagy sem. A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A jogerős ítélet helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. Megállapította: az alperes hatásköri kifogása nem alapos, mert két önálló társadalmi szervezet közötti perről van szó és az alperesi szervezet nem a felperesi szervezet tagja. Érdemben kifejtette: egy

szakszervezet szervezeti egysége lehet jogi személy, de nem minősül önálló társadalmi szervezetnek, tagja és vagyona pedig csak a társadalmi szervezetnek lehet.

A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Ebben elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását és a kereset érdemi elutasítását kérte, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az eljárás bíróságoknak új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasítását kérte. A felülvizsgálati kérelemben az alperes előadta: jogszabálysértően jutottak a bíróságok arra a következtetésre, hogy a perbeli jogvita elbírálása első fokon nem tartozott a megyei bíróság hatáskörébe. A felperes Alapszabályának VI. fejezete foglalkozik a szervezeti egységeivel. Ebben az szerepel, hogy a jogi személlyé nyilvánított szervezeti egységek tagdíjból származó költségvetéssel és leltár szerinti különvagyonnal rendelkeznek. Ugyancsak az Alapszabály határozza meg a szervezeti egységek jogosítványait. Ebből megállapíthatónak találta, hogy a tagok tagsági viszonyukkal kapcsolatos nyilatkozatot tettek akkor, amikor az alperesi szakszervezetet megalapították, így érdemben tagsági vitáról van szó, amelyben eljárni első fokon a megyei bíróságnak volt hatásköre, nem pedig a ténylegesen eljáró Kaposvári Városi Bíróságnak. A kérelemben az alperes érdemben előadta, hogy a Pp. 123. § alkalmazásának az adott ügyben nem volt helye, mert annak konjunktív feltételei hiányoznak. A felperes nem igazolta a megállapítási keresetre vonatkozó jogi érdekét, illetve semmi nem akadályozta volna meg a felperest abban, hogy marasztalásra irányuló keresetet előterjesszen. A munkáltatónál a per folyamatban léte alatt újjászervezték a alapszervezetét. A munkáltató ezen szakszervezet létét elismerte, a perben sürgőszerű lett volna ezen alapszervezet perbe vonása is. Az eljáró bíróságok a vagyona is kiterjedő határozatokat hoztak. Az alapszervezet perbe vonásának hiányát olyan lényeges eljárási szabálysértésnek ítélte meg az alperes, amely miatt a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozathozatalra kellett volna utasítania.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A felülvizsgálati kérelem tartalmára tekintettel a Kúriának elsődlegesen a hatásköri kifogással kellett foglalkoznia. A Pp. 23. § (1) bekezdés f) pontja értelmében a törvényszék hatáskörébe tartozik a törvényszék által nyilvántartásba vett, cégnek nem minősülő szervezetekkel kapcsolatos perek közül a 3. § (1) bekezdés fb) pontja szerint az ilyen szervezetek és tagjaik (volt tagjaik) közötti, illetve a tagok (volt tagok) egymás közti, a tagsági

jogviszonyon alapuló perei. Az eljárás bíróságok jogszabálysértés nélkül állapították meg, hogy a jelen esetben nem ilyen perről van szó. A társadalmi szervezetek nyilvántartásába jogerősen bejegyzett alperesi szervezet saját állítása szerint sem volt tagja a felperesi szervezetnek. A jelen pernek pedig nem az a tárgya, hogy a felperesi szervezet a felperesi szakszervezetnek tagja-e vagy sem. Így nem lehet érdemben tagsági vitáról beszélni.

A Pp. 123. §-a értelmében, ha a kereseti kérelem számadási kötelezettség megállapítására irányul, a felperes ezzel együtt kérheti az általa előterjesztett számadás helyességének megállapítását is. Megállapításra irányuló egyéb kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges és a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet. A jogszabályi rendelkezésből egyértelműen az következik, hogy a megállapításra irányuló egyéb kereset előterjesztésének két együttes (konjunktív) feltétele van. Amennyiben egyetlen előfeltétel hiányzik, akkor nincs helye megállapításra irányuló egyéb keresetnek. Tévesen jutottak arra a következtetésre az eljárás bíróságok, hogy a nemleges megállapítások a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükségesek lettek volna. Az eljárás adatai szerint az alperes érdemi vagyoni igényét a felperes irányában csak jelezte, annak érvényesítésére jogi lépést nem tett. Ha az alperesnek ténylegesen vagyoni igénye van a felperes irányába, akkor azt formalizált eljárásban, perben érvényesítheti. Ilyen jövőbeni eljárásban a felperes egyáltalán nincs elzárva attól a lehetőségtől, hogy érdemben vitassa az alperesi oldalon valóban jogutódlás következett volna be a és az alperes között. Következetes és egyértelmű a bírói gyakorlat abban a vonatkozásban, hogy olyan tényre vonatkozóan, amelyre a konkrét perben védekezésnek hivatkozni lehet, nincs helye - jog megóvása címén - megállapítási kereset vagy viszontkereset előterjesztésének (BH 1985/195.). Ha az alperes a szakszervezeti vagyon megosztása iránt a felperessel szemben pert indítana, a felperes nincs elzárva attól a lehetőségtől, hogy a jelen perben megállapítani kért okokra a perben érdemben hivatkozhasson. Nincs elzárva a felperes továbbá attól sem, hogy a vitatott vagyonelemek tekintetében akár marasztalásra irányuló kereseti kérelmet terjesszen elő a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnál, az alperessel szemben. Megállapítható volt tehát, hogy a megállapításra irányuló egyéb kereseti kérelem előterjesztésének törvényi előfeltételei hiányoztak. Ehhez képest az eljárás bíróságok ezzel ellentétes döntése jogszabálysértő volt. A per eldöntése szempontjából nem bír jelentőséggel az, hogy a működő alapszervezetét idő közben újjászervezték vagy sem, illetve annak sincs jelentősége, hogy ezt az alapszervezetet a felperes nem vonta

perbe.

Mindezek alapján a Kúria a jogsértő jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az első fokú ítéletet megváltoztatta és a felperes keresetét érdemben elutasította. A Kúria a pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az első- és másodfokú, valamint a felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, amelynek mértéke a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján került megállapításra. A felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján személyes illetékmentességet élvez, ezért a le nem rótt eseti, fellebbezési, illetve felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. december 12.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád sk. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

Vné

tisztviselő